

parten de påførte udgifter, hvis særlige grunde taler for det.

Stk. 3. Har den tabende part tilbudt modparten, hvad der tilkommer denne, skal modparten erstatte den tabende part udgifterne ved den derefter følgende del af processen. Stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Når sagen i det hele afvises, betragtes den med hensyn til sagsomkostninger som tabt af sagsøgeren.

Stk. 5. Den part, som ved appel ikke opnår nogen forandring af den appellerede afgørelse, betragtes med hensyn til sagsomkostninger som tabende.

Stk. 6. I de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a og 43 b omhandlede sager skal ingen part betale sagsomkostninger til nogen anden part. Retten kan dog pålægge en part at betale sagsomkostninger, hvis særlige grunde taler for det.

§ 313. Når hver af parterne for en del taber og for en del vinder sagen, pålægger retten en af parterne at betale delvise sagsomkostninger til modparten eller bestemmer, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til modparten.

Stk. 2. Retten kan dog pålægge en af parterne at betale fulde sagsomkostninger til modparten, når modpartens påstand kun i en mindre betydelig grad afviger fra sagens udfald og afvigelsen ikke har medført særskilte omkostninger.

§ 314. Når en sag hæves, kan retten pålægge en af parterne at betale fulde eller delvise sagsomkostninger til modparten eller bestemme, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til modparten.

§ 315. Opnås der ved appel en forandring i den appellerede afgørelse, finder §§ 312-314 anvendelse med hensyn til appelsagens omkostninger såvel som med hensyn til omkostningerne ved sagens tidligere behandling, for så vidt der skal træffes afgørelse herom.

§ 316. Som sagsomkostninger erstattes de udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgifter til advokatbistand erstattes med et passende beløb, og øvrige udgifter erstattes fuldt ud.

Stk. 2. Sagsomkostninger kan ikke tilkendes skadesløst eller efter regning.

§ 317. Procesfæller hæfter solidarisk for sagsomkostninger. Dog kan retten, når omstændig-

hederne taler for det, pålægge en enkelt eller enkelte af dem at udrede visse dele af omkostningerne.

§ 318. Den part, som på uforvarlig måde har foranlediget spildte møder, ufornødne udsættelser, unyttig bevisførelse eller andre overflødige processuelle skridt, skal, selv om parten i øvrigt vinder sagen, erstatte modparten udgifterne herved.

§ 319. Advokater og andre rettergangsfuldmægtige kan ifølge modpartens påstand under sagen pålægges at bære de omkostninger, som de ved pligtstridig opførelse har forårsaget.

§ 320. Retten kan beslutte, at statskassen skal erstatte udgifter, som en part uden egen skyld er blevet påført som følge af, at sagen helt eller delvis har måttet gå om eller ikke har kunnet behandles.

§ 321. En sagsøger, der ikke har bopæl eller hjemsted i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, skal efter sagsøgtens anmodning stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som sagsøgeren kan blive pålagt at betale til sagsøgte. Sagsøgtens anmodning skal fremsættes i svarskriftet eller, hvis sagen ikke forberedes skriftligt, i det 1. retsmøde under forberedelsen. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af retten, der tillige kan fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det. Stilles sikkerheden ikke, afvises sagen.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis sagsøgeren har bopæl eller hjemsted i et land, hvor en sagsøger, der har bopæl eller hjemsted i Danmark, er fritaget for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.

§ 322. Retten træffer bestemmelse om sagsomkostninger, selv om der ikke er nedlagt påstand herom, jf. dog § 319.«

9. Kapitel 31 affattes således:

»Kapitel 31

Retshjælp og fri proces

§ 323. Justitsministeren yder tilskud til retshjælp ved advokatvagter i form af helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 1). Justitsministeren yder endvidere tilskud til retshjælp ved advokater i form af rådgivning ud over helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 2) og